

Přehled o výstavbě v Jižních Čechách

Jižní Čechy jsou oblastí převážně zemědělskou, kdysi i s malou průmyslovou výrobou, kde i stavebnictví bylo podřízeno tomuto hospodářskému rozvoji kraje. Převážná část pracovníků stavebních profesí se podílela na výstavbě v jiných oblastech i zahraničí, hlavně pak účasti na výstavbě Vídně. Méně schopní řemeslníci stavebních profesí se podíleli na menších stavbách pro vesnickou a zemědělskou výstavbu. Velmi známé jsou stavby takzvaného jihočeského selského baroka, a to zásluhou zedníka Matěje Burzy.,

Koncem 189. a začátkem 120. století se realizací staveb v Českých Budějovicích podílelo několik stavitelů a po první světové válce také stavební družstva. Menší stavby byly zadávány místním firmám a větší náročnější budovy mimo firmy českobudějovické anebo se spojilo několik stavebních podnikatelů. V roce 1903 evidovalo Budějovické společenství živností stavebních 7 stavebních firem, s cca 550 zaměstnanci a 60 uční. Většinu zakázek získávaly firmy Pfefermann, Hauptvogel a Stauberomag. Tyto firmy měly i výrobu stavebních hmot a na území bylo 12 cihelen. Stavebníky jednotlivých firem byly jednotlivci, ale při výstavbě továren, např. Tabákové továrny, se na výstavbě podílelo i město, převážně formou financování inženýrských sítí a úpravě ulic.

Mezi významné stavby v tomto období patří (je možné zařadit):

- Dům kultury Slavie (Německý dům), (1871-1872)
- Jihočeské muzeum (1899-1901)
- První česká továrna na smaltované nádobí (1883)
- Továrna na hřebíky, Šroubárna a Budova elektrárny (1875-1876)
- Stavba nových a úprava stávajících kasáren na Žižkově třídě (1887-1891)
- Kostel Srdce Páně v Rudolfově ulici
- Školní budovy ve Štítného a Jeronýmově ulici; v roce 1933 bylo českých Budějovicích 9 německých a 36 českých škol;
- Kostel Srdce Páně v Rudolfově ulici
- Růžencový kostel na Žižkově třídě,
- Hardmunthova vila (1882); dnes Dům mládeže
- Židovská synagoga (1887-1888); byla postavena v novogotickém slohu; v roce 1942 (za Protektorátu) byla demolována;
- Budova všeobecné nemocnice (1913-1914)

Několik zajímavých staveb bylo postaveno v secesním slohu:

- Okresní dům na Lidické třídě (dnes Krajský úřad)
- Soudní budova spolu s věznicí (1902-1905)

Český svaz stavebních inženýrů
Příspěvek ke 150. výročí založení prvního inženýrského spolku v zemích Koruny České
PAMĚŤ STAVEB

- Restaurace Folprechtů (1904-1905)
- Průmyslová škola stavební v Resslově ulici (1909)
- Sokolovna; stavba zahájena v roce 1932 (firma Petrášek), s plánovaným otevřením vrtoše 1939–k 70. výročí založení Sokola; krize a válka zahájení odsunuly až na rok 1947.

Významná byla i firma zakladatelek Vojtěch Lany a jeho synů, která se podílela na úpravě vodních toků Vltavy, Lužnice a Nežárky; také má podíl na stavbě řetězového mostu v Podolsku, který byl pak přenesen na nové místo u obce Stádlec na řece Lužnici.

Další zajímavou firmou byly Baťovy stavební závody, které postavily závod MASS v Sezimově Ústí (nyní Kovosvit), s objektem hotelu a cca 100 rodinných domků pro zaměstnance a občanskou vybavenost.

Po roce 1948

byly ze stavebních firem Kubíček, Mašek Marek, Zasadil a Jihočeské podnikatelství staveb zřízeny Československé stavební závody, závod České Budějovice. A z tohoto závodu byl k 1.141. 1951 zřízen národní podnik Pozemní stavby České Budějovice. Z ostatních drobných stavebních firem a živnostníků byly pak ustaveny Okresní stavební podniky. Jejich posláním byla stavební údržba a drobná investiční výstavba, stavby potřebné pro rozvoj jednotlivých okresů, které nepatřily do programu velkého stavebnictví. -

S jižními Čechami je spojen i podnik Vodní stavby, s trochou nadsázky je možno říci i jakýsi pokračovatel tradice firmy Lanna. Firma zhotovila vodní díla Lipno, Landštejn, Římov, České Vrbné, Hněvkovice, tranzitní vodovody v kraji, úpravnu vody Plav, čistírnu odpadních vod v Českém Vrbnem a další.

O 43 firmách, působících v Jihočeském kraji, jsou informace uloženy v kapitole „Paměť staveb“. Je k tomu třeba jen doplnit, že díky ČSSI a ČKAIT probíhá zde soutěž o prestižní stavbu Jihočeského kraje (PRESTA). Z jednotlivých ročníků jsou zpracovávány přehledy (katalogy), které je možné považovat za součást tohoto přehledu, a proto tam nejsou uvedeny.

Zpracoval:

Ing. Karel Kocina, člen výboru o.p. ČSSI České Budějovice,

e-mail: karelkocina@seznam.cz, telefon: 606486968